

Петро Іванович Фриз
Тетяна Орестівна Білан

Хореографічна складова різножанрового художньо-мистецького проєкту: інтеграція творчої ідеї

УДК 792.8: 7.01: 658.512.2

DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2026-2.35>

Петро Іванович Фриз
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри вокально-хорового,
хореографічного
та образотворчого мистецтва
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка
ORCID: 0000-0002-5950-6239

Тетяна Орестівна Білан
кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії, соціології та
політології
імені професора Валерія Скотного
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка
ORCID: 0000-0002-7816-4481

Дата першого надходження статті до
видання: 12.03.2026

Дата прийняття статті до друку після
рецензування: 10.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті:
29.05.2026

У статті встановлено, що різножанровий художній проєкт є синтезом різних видів мистецтва, і це надає проєкту інтегративності, нестандартності, актуальності реалізації творчої ідеї. Зазначено, що хореографічна складова різножанрового художньо-мистецького проєкту посилює сценічний ефект та емоційний вплив на учасників проєкту та глядачів. Констатовано, що структура різножанрового художньо-мистецького проєкту включає опис творчої ідеї, мети, безпосереднє створення мистецького продукту, демонстрацію результату проєктної діяльності. Наголошено, що хореографічно-образотворчий проєкт на тему «Створення хореографічно-художньої картини – танцювальний клас» поєднує хореографічне мистецтво, живопис, музику, театральну майстерність, історію костюма, і власне, це дозволяє утворити цілісний мистецький проєкт. Метою статті є розкриття змісту хореографічної складової різножанрового художньо-мистецького проєкту, надає художньому образу глибини та самобутності. Констатовано, що емоційний інтелект як ключовий чинник успішної реалізації творчої ідеї, котрий підтримує внутрішнє прагнення до досягнення цілей, сприяє підвищенню креативності, допомагає самостійно приймати рішення, ефективно взаємодіяти при створенні різножанрового художньо-мистецького проєкту. Визначено, що прикладом синтезу хореографії та живопису в реалізації різножанрового мистецького проєкту є спільна праця студентів спеціальності «Хореографія» та студентів спеціальності «Образотворче мистецтво», що об'єднує пластику, світло, музику, костюм, живопис у цілісний мистецький твір. Ключові слова: перформативні мистецтва, хореографія, проєктна діяльність, художньо-мистецький проєкт, образотворче мистецтво, емоційний інтелект, творча ідея, інтеграція, синтез мистецтв.

Постановка проблеми. Термін «хореографічно-мистецький проєкт» можна трактувати «як складний, багатоаспектний, різноманітний процес за своєю природою і особливою формою активної творчої міжособистісної взаємодії, спрямованої на досягнення певної мети, що обмежена місцем, часом і ресурсами» (Лимаренко, 2024 с. 7-14). Важливим аспектом реалізації хореографічно-мистецького проєкту є управління ним від його початку до завершення: розробка плану, управління, ризику та комунікація для досягнення поставленої мети, також, «управління мистецькими та культурними проєктами передбачає врахування універсальних та специфічних методів організації виробничих процесів, використання передових інструментів менеджменту проєктої діяльності» (Комар, 2021, с. 56). Створення різножанрового художньо-мистецького проєкту дозволяє здобувачам освіти організувати роботу, що формує самостійність, критичне мислення, перетворюючи теоретичні знання на практичні навички та розвиває комунікативні, креативні компетентності.

Аналіз актуальних досліджень. Сучасні вчені подають характеристику сучасних тенденцій

управління мистецькими проєктами в галузі культури та мистецтва, зокрема розкривають особливості мистецького проєкту (Комар, 2021). У мистецтвознавчій науці розкривається здатність до продуктивного розв'язання завдань, практичних проблем з організації культурно-мистецьких проєктів та їх режисури (Лимаренко, 2024); висвітлюються особливості формування компетентностей, що тісно пов'язані з самостійним формуванням завдань та їх реалізації, самопізнання, самоосвіти, саморозвитку під час реалізації проєкту (Ткаченко, 2022); важливим є розкриття ролі народного костюма у створенні хореографічного образу (Білан, Петрів, 2024). Синтез мистецтв (Лукашов, 2019) та проблема інтеграції в системі хореографічної освіти (Фриз, 2025) є важливим чинником для розуміння змісту різножанрового художньо-мистецького проєкту.

Мета статті: з огляду на визначену актуальність проблеми впровадження сучасних технологій розвитку хореографічної освіти, доцільним є розкриття змісту хореографічної складової різножанрового художньо-мистецького проєкту крізь призму реалізації інтеграції творчої ідеї у проєктній діяльності.

Методологія дослідження ґрунтується на інтеграційному підході до реалізації творчої ідеї при застосуванні хореографічної складової різножанрового художньо-мистецького проєкту та з опорою на принципи доцільності, креативності, інтегративності, діалогічності, системності, варіативності, зацікавленості.

Результати та їх обговорення. Різножанровий художній проєкт об'єднує різні види мистецтва: хореографію, музику, образотворче мистецтво, декоративно-прикладне мистецтво в реалізації однієї творчої ідеї. Конструювання проєктів саморозвитку, активізацію механізмів формування творчого мислення, збагачення емпатійно-чуттєвої сфери здобувачів вищої освіти, їх самостійності у вирішенні творчих завдань, інтелектуалізацію навчального мистецького процесу» (Ткаченко, 2022 с. 104). Особливістю різножанрових художньо-мистецьких проєктів є синтез мистецтва, наприклад, хореографії та живопису, що надає проєкту нестандартності, актуальності реалізації творчої ідеї. Синтез мистецтв спонукає до їх комунікативної взаємодії, що дає змогу визначити нові підходи до творчої діяльності, зосереджуючи в собі методологічні засади реалізації творчої ідеї та розкриває головні імперативи гуманізації сучасного життя. Прикладом синтезу хореографії та живопису в реалізації різножанрового мистецького проєкту є спільна праця студентів спеціальності «Хореографія» та студентів спеціальності «Образотворче мистецтво», що об'єднує пластику, світло, музику, костюм, живопис у цілісний мистецький твір. Кожен вид мистецтва спрямований на максимальне виявлення та посилення специфічних і неповторних художньо-мистецьких особливостей. При синтезі мистецтв використовуються досвід інших мистецтв, розширюються межі та можливості кожного виду мистецтва. Синтез мистецтв є засобом власного розвитку людини, бо створюючи новий мистецький продукт, особистість веде своєрідний діалог та демонструє здатність творити, і власне, інтеракція, інтертекстуальність як діалог мистецьких текстів є своєрідною ознакою художньої свідомості, в якій виявляється широкий спектр мистецько-міжтекстових відносин. Трактуючи поняття інтеракції з позиції художньо-образної мови мистецтва, ми можемо говорити про смислотворчу та формотворчу складову мистецького твору, як засіб вираження авторської позиції, що вступає у діалог з іншим мистецьким твором й глядацькою рецепцією.

Хореографічна складова різножанрового художньо-мистецького проєкту посилює сценічний ефект та емоційний вплив. Взаємодія текстів у мистецтві, як інтеракція, доводить єдність розуміння тексту із саморозумінням його інтерпретатора, що детермінує розуміння цілого тексту чи його частину у процесі саморозуміння. У цьому контексті

важливим є перетворення абстрактної ідеї на унікальний емоційно виражений продукт, що включає емпатію, мотивацію та емоційну саморегуляцію. Звідси випливає, що здатність використовувати власні почуття для вирішення творчих завдань приводить до розуміння емоційного інтелекту як здатності до розуміння та управління емоціями. Важливість і вагомість ролі емоцій у різних сферах людської діяльності вказує на тісний взаємозв'язок когнітивної та емоційної сфери в структурі особистості, що в науковому слововжитку конкретизовано поняттями «емоційний інтелект», емпатія», «емоційна сфера». У визначенні Гоулмана, емоційний інтелект є сукупністю життєво необхідних здібностей, основними з яких є спроможність стримати емоційний імпульс, розгледіти сокровенні почуття іншої людини, а володіння людиною емоційною сферою, розвиненість емоційного інтелекту допомагає людині усвідомити та зрозуміти власні емоції та емоції оточуючих, керувати своєю емоційною сферою, адаптативно вибудовувати власну поведінку у соціумі, легше досягати своїх цілей у взаємодії з оточуючими (Гоулман, 2018, с. 30). Важливо зазначити, що емоційний інтелект як ключовий чинник успішної реалізації творчої ідеї, котрий підтримує внутрішнє прагнення до досягнення цілей, сприяє підвищенню креативності, допомагає самостійно приймати рішення, ефективно взаємодіяти при створенні різножанрового художньо-мистецького проєкту.

Структура різножанрового художньо-мистецького проєкту включає опис творчої ідеї, мети, технологію (безпосереднє створення мистецького продукту), презентацію (демонстрація результату). Наприклад, коли розробляємо різножанровий хореографічно-образотворчий проєкт на тему «*Створення хореографічно-художньої картини – танцювальний клас*», то поєднуємо хореографічне мистецтво з живописом, музикою, театральною майстерністю, історією костюма, що дозволяє утворити цілісний мистецький проєкт.

Приклад різножанрового художньо-мистецького проєкту:

Тема: «*Створення хореографічно-художньої картини – танцювальний клас*».

– Опис творчої ідеї: сценічно зобразити роботу в танцювальному класі, демонструючи володіння пластичністю, виразністю, почуттям ритму; продемонструвати уміння аналізувати живописне полотно; демонстрація здатності до образного мислення чуттєво-художнього сприйняття світу; створення хореографічних образів на основі зображеного на картині Едґара Деґа «Танцювальний клас».

– Мета: формування здатностей роботи у творчому колективі студентів мистецьких спеціальностей та виконавська діяльність здобувачів освіти у театралізованому видовищі.

Цільова аудиторія: студенти спеціальності В6 Перформативні мистецтва, Освітня програма «Хореографія» та студенти спеціальності В4 Образотворче мистецтво та реставрація Освітня програма «Образотворче мистецтво».

– Зміст

Теоретична частина.

Образотворче мистецтво: художника-імпресіоніста Едґара Деґа (1834–1917) називають «малювальником танцівниць», адже на більшості його картин, створених олійними фарбами та пастеллю, зображені танцівниці Паризької опери – на сцені та на репетиції чи під час відпочинку за лаштунками. На картині «Танцювальний клас» (1871–1874) зображено юну балерину, що випрямляє спину, у яскравій, зміщеній від центру композиції балерини гуртуються навколо вчителя Жуль-Жозефа Перро.

Хореографічне мистецтво: Жуль-Жозеф Перро (1810–1892) – французький балетмейстер, один з найбільших представників балету періоду романтизму. Перро був одним з найталановитіших танцюристів свого покоління й знаменитим хореографом.

Образотворче мистецтво: образ хореографа Перро базується на його зображенні, зробленому Деґа в 1875 році. Насправді Жуль Перро облишив учителювати за десять років до того, як Деґа взявся працювати над картиною, отже, це полотно можна частково вважати виявом шани до відомого хореографа. Асиметричний план картини, незвичний кут зору й обрізані фігури видають вплив моментальної фотографії та японських гравюр укійо-е, які колекціонував Деґа. Лінії зображення подані так, що глядач спрямовує погляд угору й усередину, і це дає змогу створити сильне просторове відчуття.

Практична частина:

Образотворче мистецтво: аналіз фрагментів картини Деґа «Танцювальний клас» включає розгляд неформальних деталей, адже помітно, що одна з танцівниць грається із сережкою, хоча її обличчя наполовину сховане за випнутим плечем дівчини, яка сидить на піаніно і чуває спину – ці неформальні деталі додають картині нотку гумору й ефект документального реалізму. Також на картині бачимо зміну фокусу, адже спершу танцюристка на передньому плані була головною фігурою композиції й дивилася на глядача. Деґа повернув її погляд «у картину», пропонуючи глядачеві зосередитися на іншій постаті – Жулеві Перро. Червоні деталі тут гармоніюють із червоними акцентами по всій картині.

Хореографічне мистецтво:

Створити пластику рухів на основі образів картини Деґа «Танцювальний клас».

– Презентація

Синтез хореографії та живопису:

– Динаміку танцю перенести на живописне полотно «Танцювальний клас».

– «Малювання танцем» – хореографам використати фарби, власне тіло і створити візуальні сліди («живий малюнок») під час виступу, перетворюючи хореографію на живопис.

Інтеграція в концептуальному плані – це прагнення вибудувати певну логіку взаємовідносин танцювальної та спортивно-оздоровчої діяльності та об'єднати їхні зусилля для вирішення спільних завдань та досягнення єдиної мети. Інтеграція формується на основі цільового, функціонального, діяльного та результативного компонентів, які забезпечують діалогове співіснування елементів системи, створення соціокультурного комфортного середовища для різнобічного розвитку особистості у процесі заняття танцями (Фриз, 2025, с. 94).

При реалізації різножанрового проєкту «Створення хореографічно-художньої картини – танцювальний клас» важливо підібрати костюми, щоб їх колір відповідав емоційному тону танцю та створював єдиний ритміко-візуальний образ. Принагідно наголошуємо, що у сучасних хореографічних постановках та хореографічно-мистецьких проєктах костюм «відіграє дедалі важливішу та багатограннішу роль, костюм завжди присутній у хореографічному дійстві як власне знак дійової особи в танці та її перевтілення в створенні художнього образу танцю» (Білан, 2024, с. 70).

Висновки. Реалізація проєктної діяльності як «форми організації навчального мистецького процесу» сприяє створенню умов для самопізнання, самореалізації та рефлексії, надання можливості знайти себе, стати на шлях самостійної продуктивної дії, яка дозволяє підвищити якість освіти та самоосвіти крізь призму формування здатності здобувачів вищої освіти до креативності, здатності інтегрувати різні види діяльності на прикладі синтезу мистецтв.

Різножанровий художній проєкт об'єднує різні види мистецтва, а творча ідея його реалізації ґрунтується на інтеграційному підході.

При реалізації творчої ідеї у застосуванні хореографічної складової різножанрового художньо-мистецького проєкту взято до уваги емоційну складову, як таку, що надихає на створення проєкту, надає художньому образу глибини та самобутності.

При реалізації художньо-мистецького проєкту завдяки синтезу мистецтв зреалізовується комунікативна взаємодія, виявляються специфічні художньо-мистецькі особливості хореографії та живопису.

Подальші наукові розвідки планується продовжити у напрямі аналізу ціннісно-орієнтованого управління мистецько-хореографічними проєктами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білан, Т., Петрів, О. (2024). Роль народного костюма у створенні хореографічного образу. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених ДДПУ імені Івана Франка*. Вип. 73. Том 1. С. 69–73. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-1-10>
2. Гоулман, Д. (2018). Емоційний інтелект. Харків: Віват, 512 с.
3. Комар, В.О. (2021). Особливості управління мистецькими проєктами в системі культурно-креативних індустрій України. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал*, № 3. С.53–60. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2021.244402>
4. Лимаренко, Л.І. (2024). Результативність упровадження сертифікатної програми «організація та режисура культурно-мистецьких проєктів» під час війни. *Вісник Маріупольського державного університету*, Вип. 27. С. 7–11. DOI 10.34079/2226-2830-2024-14-27-7-14
5. Лукашов, В.О. (2019). Синтез мистецтв сценічної хореографії. *Молодий вчений*. 10 (74). С.74–78. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-17>
6. Ткаченко, М. (2022). Педагогічні умови формування готовності майбутніх хореографів до застосування проєктних технологій у професійній діяльності. *Педагогічні науки*, № 79. С.101–105. DOI: <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2022.79.264558>
7. Фриз, П.І. (2025). Інтеграція танцювальної та спортивно-оздоровчої діяльності в системі хореографічної освіти. *Південноукраїнські мистецькі студії*. 3 (10). С.91–96. DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-3.11>
8. Імени Івана Франка. Drohobych. Vydavnychiy dim «Helvetyka», Vyp. 73. Tom 1. 282 s. S.69-73. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-1-10> [in Ukrainian].
9. Goulman D. (2018) Emotsiynyi intelekt [Emotional Intelligence]. Kharkiv: Vivat, 2018. 512 s. [In Ukrainian].
10. Komar V.O. (2021) Osoblyvosti upravlinnia mystetsky my proiektamy v systemi kulturno-kreatyvnykh industrii Ukrainy [Art Projects Management Specifics in the System of Cultural and Creative Industries in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv: nauk. zhurnal*. № 3. S.53-60. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2021.244402> [in Ukrainian].
11. Lymarenko L.I. (2024) Rezultatyvnist uprovadzhennia sertyfikatsiinoi prohramy «orhanizatsiia ta rezhytura kulturno-mystetskykh proiektiv» pid chas viiny [The effectiveness of the implementation of the certificate program «Organization and direction of cultural and artistic projects» during the war]. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnogo universytetu*. Vyp. 27. S. 7-11. DOI 10.34079/2226-2830-2024-14-27-7-14 [in Ukrainian].
12. Lukashov, V.O. (2019). Syntez mystetstv stsenichnoi khoreohrafii [Synthesis of the arts of stage choreography]. *Molodyi vchenyi*. 10 (74). S.74–78. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-17> [in Ukrainian].
13. Tkachenko M. (2022) Pedahohichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnykh khoreohrafiv do zastosuvannia proektnykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti [Pedagogical conditions for forming the readiness of future choreographers to apply design technologies in professional activities]. *Pedahohichni nauky*, № 79. S.101–105. DOI: <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2022.79.264558> [in Ukrainian].
14. Fryz P.I. (2025). Intehratsiia tantsiuvalnoi ta sportyvno-ozdorovchoi diialnosti v systemi khoreohrafichnoi osvity [Integration of dance and sports and recreation activities in the choreographic education system]. *Pivdenoukrainski mystetski studii*. 3 (10). S.91–96. DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-3.11> [in Ukrainian].

REFERENCES

1. Bilan T.O., Petriv O. (2024) Rol narodnoho kostiuma u stvorenni khoreohrafichnoho obrazu [The role of folk costume in creating a choreographic image]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh DDPU*

Choreographic component of a multigenre artistic project: integration of a creative idea

Petro Ivanovych Fryz
PhD of Art Studies,
Associate Professor at the Department of
Vocal
and Choral, Choreographic and Fine Arts
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical
University
ORCID: 0000-0002-5950-6239

Tetiana Orestivna Bilan
Candidate of Philosophical Sciences,
Associate Professor at the Department of
Philosophy,
Sociology and Political Science named after
Professor Valery Skotny
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical
University
ORCID: 0000-0002-7816-4481

Стаття поширюється на умовах ліцензії
відкритого доступу (CC BY 4.0)

The article establishes that a multi-genre art project is a synthesis of different types of art, and this gives the project non-standardity and relevance for the implementation of a creative idea. It is noted that the choreographic component of a multi-genre artistic project enhances the stage effect and emotional impact on project participants and viewers. It was found that the structure of a multi-genre artistic project includes a description of the creative idea, goal, the direct creation of an artistic product, and a demonstration of the result of project activities. It was emphasized that the choreographic and visual arts project on the theme "Creating a Choreographic and Artistic Picture – Dance Class" combines choreographic art, painting, music, theatrical skills, and the history of costume, and in fact, this allows for the creation of a holistic artistic project. The purpose of the article is to reveal the content of the choreographic component of a multi-genre artistic project through the prism of the implementation of a creative idea in project activities. It has been proven that when revealing the implementation of a creative idea when highlighting the choreographic component of a multi-genre artistic project, it is worth depicting the work in a dance class on stage, demonstrating the possession of plasticity, expressiveness, being able to analyze a painting, and having the ability for figurative thinking, sensory and artistic perception of the world. It is emphasized that when implementing a creative idea in the application of the choreographic component of a multi-genre artistic project, it is important to take into account the emotional component, as one that inspires the creation of the project, gives the artistic image depth and originality. It has been established that emotional intelligence is a key factor in the successful implementation of a creative idea, which supports the inner desire to achieve goals, contributes to increased creativity, helps to make independent decisions, and effectively interact when creating a multi-genre artistic project. It was determined that an example of the synthesis of choreography and painting in the implementation of a multi-genre art project is the joint work of students of the "Choreography" specialty and students of the "Fine Arts" specialty, which combines plastic, light, music, costume, and painting into a holistic work of art.

Keywords: performative arts, choreography, project activity, artistic project, fine arts, emotional intelligence, creative idea, integration, synthesis of arts.